

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Jana Leitnerová: Rozmístění odpadních jímek jako ukazatel změn parcelního systému v Hradci Králové na základě vybraných příkladů

97 stran

Ve své diplomové práci se autorka věnuje vyhodnocení několika archeologických výzkumů, které proběhly v nedávné době na území historického jádra Hradce Králové. Konkrétně se zaměřila na objekty tzv. jímek z parcel domů čp. 101 – 103 v Dlouhé ulici a 161 – 162 na Velkém náměstí. Během zpracování si vytyčila otázku, zda se může v rozmístění jímek v rámci jednotlivých parcel odrážet vývoj parcel.

Práce je rozčleněna celkem do 20 oddílů, z nichž bohužel některé jsou nepříliš šťastně koncipovány. V diplomové práci je přítomnost některých pasáží, která popisují obecně známá fakta, spíše ke škodě, nežli k užítku. Tím spíše, že tyto obecné kapitoly a podkapitoly jsou většinou kompletovány z několika málo titulů. Takto působí například kapitola, jež se věnuje městu a jeho vzniku. Kde je řada informací převzata z již mírně antikvované monografie F. Hoffmana. Překvapivě pak působí některé formulace (např. město Hradec vyrostlo z podhradí – s. 4). Nejasné rovněž zůstává, proč si autorka jako příklad vzniku měst vybrala právě Litoměřice, Brno, České Budějovice a Hradec. V následující kapitole o vnitřní zástavbě se po vylíčení základních faktografických údajů naopak objevují jako příklady Opava a opět Hradec. Podkapitola o vývoji a dispozici středověkého domu, která výrazně souvisí s hlavním tématem práce, je shrnuta přibližně do dvou stran a uvedením příkladů (Most, Brno a Plzeň). Kapitola 4 se věnuje samotným odpadním jímkám, kde je z mnohých příkladů z našeho území uvedena opět pouze situace na parcele 226 v Mostě.

Obdobně rozpačitým dojmem působí i kapitola o keramice (5), která se povrchně věnuje některým aspektům této velmi široké problematiky (především z prací Nekudy – Reichertové 1968 a Radoměřského 1964). Podobně stroze je pojata i typologie keramického materiálu, kde jsou rozebírané základní pojmy jako např. hrnec, džbán, mísa ... , a to opět za použití výše zmíněné literatury. Svůj oddíl zde má i technická keramika, kde jsou mj. vypsány i základní motivy vyskytující se na ČVS komorových kachlů. Autorka se věnuje i základnímu dělení ostatních (nekeramických) artefaktů, opět však zcela obecně.

Kapitoly 9 a 10 se věnují historii domů, kde došlo k záchranným výzkumům, kapitoly 11 a 12 následně pojednávají o jejich samotném průběhu. Kapitoly 13 a 14 se věnují nálezům a uvozují jejich budoucí zpracování.

Kapitola 15 se věnuje popisu nálezové situace jednotlivých jímek. Zde je nutné vytknout, jakým způsobem předkládaný text umožňuje čtenáři orientaci v nálezové situaci. Autorka téměř nedává žádnou zpětnou vazbu na kresby jednotlivých terénních situací, které jsou však zpracovány pouze jako příloha k NZ. Tato kapitola se tak stává pouze výčtem a popisem vrstev. Některé profily v obrazové dokumentaci dokonce chybí (nebo mnou nebyly dohledány).

Kapitola 16 popisuje keramický materiál. Autorka zvolila jednu z možností studia středověké keramiky – tzv. keramické třídy. Bohužel opět text není propojen s obrazovou přílohou (nejasný systém sáčků?). Čtenář si tedy musí prokrestit cestu a hledat jakou tvarovou náplň tedy vlastně jednotlivé třídy mají.

Kapitola 18 se věnuje chronologickému určení jednotlivých situací. Zde nastává hlavní problém – způsob jakým autorka přistupuje k chronologickému určení jednotlivých situací. Práce například postrádá oddíl věnovaný chronologii keramiky. Autorka přejímá dataci podle práce J. Klápště, který

zpracovával mostecký materiál (čp 226). Dalším problémem je, že autorka nepracuje (nebo tak alespoň neuvádí) s jednotlivými vrstvami jímek, ale již z celkem – kvůli nepřehlednému systému popisu vrstev a zobrazení terénních situací čtenář prakticky nemá šanci na zpětnou vazbu. Jako jediný srovnávací materiál autorka používá mosteckou keramiku.

Hlavní téma práce, tedy rozmístění odpadních jímek jako ukazatel změn parcelního systému, je řešeno pouze na pěti stranách, ze kterých vyplývá, že jímký skutečně mohou napomoci rekonstruovat průběh parcela. Chybí však jakékoliv jiné příklady z našeho území. Nehledě k tomu, že o průběhu parcelace na dotčených místech názorně vypovídá plán města z roku 1763.

V rámci obrazové přílohy je nutné vyzdvihnout kresebnou dokumentaci, která však zachycuje pouze část nálezového inventáře. Nepochopitelně chybí alespoň základní typář okrajů, výzdoby, keramických tvarů apod. Nešťastný je rovněž způsob propojení dokumentace s textem.

Výše uvedené výtky je nutno brát jako konstruktivní připomínky, které by autorka měla zpracovat do textu, pakliže by chtěla svou práci publikovat, což by jistě bylo prospěšné, protože kvalitních materiálových prací z prostoru východních Čech je v současné době zoufalý nedostatek.

V Hradci Králové

25.5.2015